

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Előfizetési árak:

Helyben: Egész évre 16 kor., fél évre 8 kor., negyed évre 4 kor.

Vidékre: Egész évre 20 kor., fél évre 10 kor., negyed évre 5 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

POLITIKAI NAPILAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

LAPTULAJDONOSOK:

Dr. JANIGA JÁNOS és Dr. VOJNICH GYULA.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája.

Szerkesztői telefon: 119.

Kiadóhivatal:

KLADÉK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

A kiadóhivatali telefon száma: 62.

Közigazgatási életünk.

A város autonomikus életének a fokmérője első sorban az az érdeklődés, melyet a törvényhatósági bizottság tagjai az ügyek vezetése irányában tanusítanak. Más részt pedig az, hogy a hatóság, amely az ügyeket szolgálja mindig csakis a közügyeket tartva szem előtt járjon el cselekedeteiben.

Városi közéletünk e kettős örvendetes jelenségéről számoltunk be, a kik a mai közgyűlés egész menetét figyelemmel kísértük, meggyőződve első sorban is arról, hogy mindenütt lelkiismeretes és szakyszerű vezetéssel találkozunk, másrészt arról, hogy a hatóság nem idegenkedik semmiféle olyan javítástól sem, amely akár az ellenzék részéről hozatik javaslatba.

A szigorú tárgyilagosság elvének ezen keresztülvitele mindenben csak fokozza a közbizalmat amelylyel nemcsak a közgyűlési többség, de az egész város közönsége is a közügyek ilyen vezetése, kezelése és ellenőrzése irányában viseltetik.

De nemcsak erről van szó mostanság. Nemcsak arról hogy ebben a városban milyen a mostani ügyvezetés, hanem arról is, hogy Szabadka városa tud-e lépést tartani a haladó korrallal, — és hogy mindazok a feltételek, amelyeket ránk ró az a szerencsés körülmény, hogy az ország harmadik városa vagyunk, a megvalósulás felé haladnak-e.

A mostani közgyűlés ez iránt is megnyugtató választ ad. A humanizmusnak is tesz szolgálókat, amikor minden téren a jótékonyk követelményeinek megfelelőleg meghozza áldozatait, a művészet emelésére törekszik, amikor végre évtizedes tapasztalatok és bajok után megalkotja a színművészetet biztosító újabb szabályrendeletet. Másrészt pedig munkásságot látunk mindenfelé. A tanácsnokok ressortjaik teendőivel tisztában vannak és a közgyűlés a város bajai közül csak a hiányos közbiztonságot tünteti fel. Hát bizony ezt nem akarja senki és nem is lehet takargatni, hogy a közbiztonság hiánya miatti felszólalónak bizony igazuk van, — de másrészt el kell fogadni a főkapitány abbéli védekezését, hogy a kocsmai kimérések különösen a pálinkás butikok miatti izléstelenységnek az okozói nem a rendőrség, hanem a pénzügyigazgatóság, amely olyan helyen is engedélyez ilyen kiméréseket ahol a közérkölesiség ellene vétőt emel. Gálffy György e részbeni felszólalása tehát teljesen helyén való volt, hogy a város olyan helyén, ahol apácza iskolája, tehát zárda, iskola és templom is van, a rendőrség nem talál intézkedéseket hogy a város lakóit a jó izlést sértő részeges fészkek kikullogó piszkos alakjaitól megvédje. Azt hisszük azonban, hogy a polgármester megnyugtató szavai után nem lehet okunk kételkedni abban, hogy e részben is a bajok szána veszesznek.

Ezek után áttérhetünk a közgyűlés lefolyásának ismertetéséhez.

A Közgyűlés.

Kilenc órakor nyitotta meg a közgyűlést Schmausz Endre főispánunk. Megható szavakban áldozott első sorban is az országban mindenfelé megnyilvánuló kegyeletnek, amely a mai napon József főherceg fiatal leányának elhunyt alkalmából a sziveket áthatja.

A kegyelet.

A nagy és hallhatatlan érdemű nádor sarja szállt a sirba — ugymond a főispán — akinek elhunyt gyászba borította az egész országot. Nagyon természetes, hogy akkor amidőn a magyar nemzet már évszázadok óta örömben és bánatban osztozik teljes odaadással, most mikor az uralkodó családot ilyen csapás érte, osztozkodnunk kell a fájdalomban. Élte virágában érte el a halál Klotild főhercegnőt, akinek elhunyt felett az egész ország és ezzel együtt városunk is gyászol. A gyász ez érzésének akarok törvényhatóságunk nevében is kifejezést adni egyúttal pedig a közgyűlés akaratát vélem tolmácsolni azzal, hogy miután most van a gyászistentisztelet, bizassék meg a polgármester ur hogy a gyászoló fenséges családot táviratilag értesitse azonnal elhatározásunkról. A főispán szavait a közgyűlés egyhangu helyesléssel fogadta és a kimondott határozatot elfogadta.

A polgármesteri jelentés.

A polgármesteri jelentéshez elsőnek dr. Szudárovits Ferencz szólt hozzá egy a földműves iskolát érintő 400 koronás régebbi ügyet elevenítve fel, majd azután aggályait fejezve ki a felett, hogy a rókusai templom tetőzetén át becsurog az eső és hogy az iskola is rongált állapotban van. Majd azután elpanaszolja azt, hogy a városi csatornák egyik másik helyen bedugultak. Mindezeket az aggályokat eloszlatták azután ugy a polgármester mint a főkapitány. Dr. Biró Károly utal arra, hogy a kérdéses földművelési iskolát érintő ügyben a kiküldött bizottság már egybehivatott, de mert kis számban jelentek meg, annak elintézését el kellett ha-

Spitzer

Jgnác

Batthyány-u. (Gőzfűrdővel szemben) levő ujonan épült házban berendezett

VENDÉGLŐ HELYSÉGÉBEN
f. hó 20.
Vasárnap nagy tombola estély

Tombola kezdete szini előadás után.

Kitűnő ételekről és italokról gondoskodom.

A gyönyörű tombola tárgyak Krammer Antal üzlet kirakatában láthatók.

lasztani. Arról pedig, hogy azoknál az épületeknél ilyen bajok lennének, nem tud, mert ilyenféle jelentés hozzá nem érkezett. Ilyen értelemben nyilatkozik Szalay Mátyás főkapitány is.

A közbiztonsági kérdés.

Gálffy György szólalt fel ezután a város közbiztonsága és a közerkölcsök megóvása érdekében. Túrhetetleneknek mondja azokat az állapotokat, amelyek éppen a város azon részében uralkodnak, ahol az apáczaárda, továbbá iskolák és a zsidó templom van. Ezen a tájon három butik van, ahonnan csak úgy kullognak ki a részeg emberek, amit a fiatal gyermekek és leányok látni kénytelenek. A zentai rendőrkapitány példáját hozza fel, aki csak nemrégiben bezárított ilyen nyilvános helyiségeket és ezt a mi főkapitányunknak is ajánlja. Felemlíti, hogy rendőrségünk éppen ott ahol nem kellene tulerélyes, mint például az öreg Urvári József eseténél. Csodálattal kell venni, hogy az István-utcában ahol a bicskázások nem ritkák, újabb korcsmai engedély lett adva. Kéri különösen a polgármestert, hogy hasson oda, hogy ezek az állapotok megszűnjenek. Szalay Mátyás főkapitány kifejezi, hogy nem úgy van most, mint 1888-ig volt, mert 1889-ben kiadott min. rendelet szerint a rendőrségnek a korcsmákra nézve csak véleményezési joga van és a pénzügyigazgatóság jár el. Nyakra-főre ad a pénzügyigazgatóság engedélyeket, csak hogy az állami jövedelmet szaporítsák, erről pedig a rendőrség nem tehet. Ő maga is tiltakozott az ellen, hogy az István-utcában a korcsmai engedély megadassék. Kijelenti egyébiránt, hogy ha a pénzügyigazgatóság nem fog másképp eljárni, kénytelen lesz ő maga a belügyministerhez fordulni. Dr. Biró Károly polgármester megnyugtatta Gálffyt, hogy addig is, míg a bajon segítve lesz, oda őrszemet rendelt. Ezután egy névszerinti szavazás

rendeltetett el s míg az megtörtént a főispán Regényi Lajos elnöklete alatt számvizsgáló bizottságot küldött ki, hogy a városi pénztárakat megvizsgálja.

A közkórház dolgai.

A főispán ez alkalommal kinevezte tiszteletbeli kórházi orvossá Dr. Dömötör Miksát. A kórházi dolgokhoz ezután Dr. Vojnics József és Dr. Szudárovics Ferencz szóltak hozzá a betegápolási díjakra vonatkozóan. Dr. Biró Károly polgármester maga is helyeselné a felszólalók kifogásait, de azok szem elől tévesztették azt, hogy a kórházi költségek vagy az államkincstár által, vagy pedig az ápoltak részéről fedeztetnek. Ha valakinek nincs vagyona az állam fizeti azt meg, amiért is ennél a kérdésnél nem a város az ápoló, hanem az ápoló és az állam között felforgó jogviszonyról lehet szó. Az állam csak annak az ápolóknak a költségeit fedezi, akinek szegénységi bizonyítványa van, és ha rá jönne arra, hogy olyanoknak adatik szegénységi bizonyítvány, kiknek vagyonuk van, akkor ennek meg lenne a maga fegyelmi megtorlása. A bajon úgy segítünk csak, ha a város a maga házi pénztárából megszavazna egy bizonyos összeget, amelyet azon szegény polgáraiért fizet, akiknek oly kevés a vagyonuk, hogy méltánytalanság volna tőlük elvenni a legszükségesebb megélésükre szolgáló kis tőkét.

Schmausz Endre főispán megnyugtatta a felszólalót, hogy eddigelé is a közigazgatási bizottság valahányszor valaki ilyen értelmű kérvényt adott be, a bizottság azt pártólólag terjesztette fel a miniszteriumhoz, és az illetőknek el lett engedve az ápolási díj. Kivánatos tehát, hogy az illetők felvilágosításának, hogy ily módon segíthetnek a bajukon. A bizottság még olyan esetekben is segített az illetőkön mikor a végrehajtás már elrendelve lett.

A tanácsi javaslatnak az orvosi díjakat

megállapító részéhez senki se szólott hozzá és az egyhangulag elfogadtatott.

A palicsi villatelkek.

A vasuti sinek mellett az állomásnál Pali cson öt villatelket eladni akar a város azért, mert annak eddig semmiféle hasznát se vette senki. „Szamar legelő“ volt, amely kiváló rendeltetésétől most megfosztják a nagy latifiundiumot mert el akarják adni. Építeni alig fognak oda a sinek közelsége miatt. Az eladás ellen Dr. Reiser Lajos szólalt fel de a közgyűlési többség az eladás mellett szavazott.

A tómaster.

A mesterek Szabadkán egy mesterrel megsaporodtak. Egy mesterrel több lesz ezentúl a városban és ez a palicsi tómaster lesz. Mestere lesz a halaknak, amelyeket nemcsak őrizni de nevelni és szaporítani és azután értékesíteni fog. Rendszeres fizetésű hivatalnok lesz, aki diplomával „halászati diplomával“ pályázhatik csak. 1200 korona fizetés, 400 korona kocsi, nyugdíjgyeny szóval minden kijut majd a legújabb mesterek. Dr. Vojnics Józsefnek csak az a kifogása, hogy ezt a legújabb mestert ne amint a javaslatban van a tanács válassza, hanem a közgyűlés. Dr. Biró Károly polgármester azzal felelt ezekre az aggályokra hogy a tanács már két ilyen gazdai állást is betölt, — per analogiam tehát ez ellen se lehet ilyen elvi kifogásokat tenni. A közgyűlés elfogadja a tanács javaslatot egész terjedelmében és mihelyt az jóvá hagyva vissza jön a minisztertől betöltik a „tómesteri állást.“

Obtyinár választás.

Dr. Joó Aurél főjegyző helyettes felolvassa, hogy ez elhunyt városi képviselők, boldogult emlékezetű Freudenberg Márk, Báics Tamás és Szabó Mihály helyébe újabb képviselőket kell választani. A közgyűlés elfogadta egyhangulag a tanács javaslatát, amely szerint a

Az Ódor-utcából.

— A lenyelt kemenczék. —

Irtta: Dr. Osillag Károly.

(A „Bácsmegyei Napló“ eredeti tárczája.)

Megint csak visszavisz engemet az én pajkos jó kedvem az Ódor-utcába. Azoknak akik tudják, hogy milyen és hol van ez az Ódor-utca, azoknak egy szót se kell szólni, csak rájok kell nézni és látni, mint huzzák széjjel a szájukat, amelyen aztán mint a mag a szilvalekváron megáll a mosoly. Mert hiába nem azért nevetnek ilyenkor, mert az Ódor-utca neveltséges volna, hanem mert ennek az utcának olyan furcsa történetei vannak, hogy azok hallatára vagy elfelejtí az ember az adósságait, meg esetleges váltólejáratát vagy pedig azt veszi észre az ember, hogy már úgy elfásult, hogy már semminemű bolond dologhoz nincs érzéke.

Mert hát kérem, amint egyszer erről persze másképpen és más tárgyról irtam is — ennek az utcának a nevezetességei voltak a két Poldi, egy boldogult emlékezetű néninek a kilincse, a Bocsorék kutyái, a Gallér Mátyás és egyéb ismert és ismeretlen társai.

Most el akarom mondani azt a jeles esetet, amikor a Marziék házában a tanár ur megette a kemenczét. Nos, ugyebár azt hiszik, hogy én most bolondot beszélek vagy írok. Nos hát nagyon is tévedni méltóztatnak, mert hát az tény és valóság, hogy a tanár

ur megette a kemenczét, tetszik tudni a kemenczét, de megette azt mindenestől hogy nem maradt belőle semmi, még a sparherd-ajtója se.

Hogy megértsük röviden ezt a dolgot, a Poldinak meg volt az a két jó sajátsága, hogy nem szeretett se fázni, se koplalni. Hogy pedig ezt a kettős célját elérje, arra elég volt neki egy sült krumpli. Mert a krumplinak meg van az a jó sajátsága, ha megsülve veszik ki a kemenczéből, akkor elsősorban is meleg, tehát jó a hideg ellen, másrészt pedig meg lehet enni, tehát jó a koplalás ellen. Nos tehát mikor a Poldi télen iskolába ment, akkor úgy biztosította magát a megfagyás és az éhenhalás ellen, hogy tele rakta a zsebeit sült krumplival, egy-egy kezébe is vett egy-egy nagy termetű krumplit (a téli keztyüt is pótolta ez) és így haladott azután a tudomány csarnokába, ahol nem éppen göröngytelen pályát folytatott. A pályának göröngyei és tövisei közé tartozott az is, hogy ha a professzorok egyike fülön ragadta, ami nála rendszerint kellemetlen érzést szokott kelteni. És hogy még közelebb jussunk a dolog megértéséhez, minthogy ilyen kitűnő fűtést vitt végbe akkor a Poldi a sült krumplival, hát elnevezték a sült krumplit kemenczének.

Épen a természetrajz órán történt, hogy annak tanára észrevette, hogy Poldi a helyén izeg-mozog. A professzor ur, akire még most

is élénken emlékezem, felsőmagyarországi ember volt és veleszületett ösztönénél fogva megérezte a krumpliszagot. Nemcsak hogy szagló képességeivel észrevette, de a tapintási érzékeket is segítségül hívta és nyomban ott termett a Poldinál, konfiskálta a kemenczét és mivel hogy nem tudott ellentállni az ő honi eledelének, megette a kemenczét.

Ugyebár hogy megértették és immár el is hiszik azt, hogy a tanár ur megette a kemenczét.

A Poldi azonban a dolgot nem hagyta abban, — mert ő vele lehetett tréfálni, lehetett neki azt is mondani, hogy az athéni templomot ő rabolta ki, lehetett azon helyre, ahol ült egy tintatartót odatenni, amelyre aztán ráült; lehetett egy kisebb rendű fióktéglát is a fejéhez vágni, anélkül hogy ő ezt nagyon komolyan vette volna, de a sült krumpliját, jobban mondva az ő téli kemenczéjét elvenni pláne megenni, ezt senki ember fiának ő megbocsátani nem tudta.

Mikor a tanár ur — amint most elmondottam — megette a Poldi kemenczét, — a Poldi rögtön mintha csak szárnyakat kapott volna, sirva-bögve rohant hazafelé! Hát a könnyei, amiket azért elhullatott, nem voltak valami túlszinték, de ő sohasem mulasztott el egy alkalmat, amikor bögni lehetett. Ez a jó szokása talán most is megvan. És bögött úgy és olyan érzéssel, hogy ami-

három képviselő választása folyó hó 30-án d. e. 9 órakor fog megtartatni. Az I. körben a választási elnök: Frankl Istvan, alelnök: Dr. Blau Géza; a III-ik körben a választási elnök: Regényi Lajos, az alelnök: Baics Gergely; a VIII-ik körben a választási elnök: Vojnics Máté, alelnök pedig: Manojlovics Vladiszláv lesz.

A „Prágai hid utca“ járdái.

A „Prágai hid utca“ is megirigyele a budapesti Kossuth utcát, de háttekintettel arra, hogy szerényebb igényeket szabad táplálnia és még annyira nem jutott hogy az utcaszélét a keskenysége miatt „leborotválja“ hát csak annyit akar hogy a járdáját kikövezzék. A városi tanács nem is ellenezte ezt és elhatározta, hogy a járdát megcsináltatja. Dr. Mukits Simon a járda megcsináltatása ellen van azért, mert ezt csak néhány utcabéli kívánja, hanem indítványozza, hogy kérdezzék meg előbb az utca lakóit és ha azok hajlandók az azzal járó kiadást viselni ám kövezzék ki. Dr. Biró Károly polgármester utal arra, hogy a kövezés illetve járdacsinálás nem az egyesek elhatározásának a dolga, hanem szabályrendeletben rejlő kötelesség ott, ahol a köztekintetek kívánják. Gálffy György is ilyen értelemben szól a tárgyhoz minek utána a közgyűlés a tanács javaslatát elfogadja.

A színészet reformja.

A színház ügyünknek újjászületését jelentő javaslat közkezen forgott már úgy, hogy az obtyina nem látta szükségét, hogy azt elejétől végig felolvassák. Egyébként is ez nem lett volna valami tulságos nagy élvezet se a bratyáknak se pedig a népiesebb elemeknek, akik inkább elfogadták és elhitték, hogy minden ami abban van bölcsen és okosan van, úgy ahogy van. Elsőnek Dr. Reisner Lajos szólott a 3-ik §-hoz, azt akarva, hogy ne 12, hanem 15 tagból álljon a bizottság, különösen hogy a főkapitány és főjegyző is tagja legyen annak, hogy ez

kor az Ódor-utcába, a házuk otthonába ért, már az egész utca népe összeszaladt, amely hátborzongással hallgatta amint a Poldi ordítja, hogy a tanár ur megette a kemenczét.

A jó öreg Marcsi bácsi is ekkor ért háza, amikor Poldi fiától ezt a rémes panaszt hallotta. Egy kicsit mégis furcsának tűnt fel, amit a Poldi kiabált. Hiszen egy professzortól kitelik az, hogy olyan éhes, hogy kétszer ebédeljen, de hogy az éhség már úgy kitörjön, hogy kemenczét is emésszen el, ez egy kissé furcsának tűnt fel a Marcsi bácsinak is. A Poldival persze beszélni nem lehetett, mert ő csak most jött bele a bűgésbe és folyton emelkedő adázsiókkal hajtogatta, hogy a tanár ur megette a kemenczét.

A Marcsi bácsi biztosra vette, hogy a szegény Poldi elvesztette az eszét, — amikor hirteien egy váratlan vendég lépte át a Marcsiék háza küszöbét. A tót tanár ur volt az, a híres kemenczefaló. Eljött megtudakolni, hogy Marcsiék honnan veszik a krumplit, mert amióta Tótországból elszármazott, azóta se evett ilyen jó krumplit.

Ekkor aztán világosították fel a kétségbeesett Marcsi bácsit, hogy mi történt, a tanár urnak pedig megmagyarázták, hogy vasgyomra van, mert kemenczét is tud emészteni!

által a közrendőri és közerkölcsi szempontok is megóvassanak. Majd fölemlíti, hogy egyes helyek a szabályzatban pontosabban határozassanak meg, de különösen kifogásolja, hogy a tanács választja a bizottságot és nem a közgyűlés. Ezt a jogot a közgyűlésnek nem kellene kiadni a kezéből. Purgly Sándor válaszolt Dr. Reisner szavaira azzal, hogy nem tudja elképzelni, egy ilyen bizottság tullepje hatáskörét. Ő teljesen nyugodt aziránt, hogy a tanácsra bízhatni ennek a jognak a gyakorlását.

Dr. Biró Károly, hogy megnyugtassa Dr. Reisnert, felemlíti, hogy a polgármester bármikor jogositva van a bizottságban elnökölni és így a hatóság ott is érvényesítheti a befolyását, mert ezzel többségben lesznek.

A subvenció.

De a legnagyobb vitát a javaslat 12-ik §-a képezte a subvenció kérdése felett Dr. Vojnics József erősen kardoskodott amellett, hogy a subvenció feletti rendelkezést a közgyűlés ne adja ki a kezéből. Hiszen hát mi lesz velünk, ha az ilyen autonomikus jogot is kivesztjük a kezünkől? Dr. Biró Károly polgármester azzal nyugtatta meg a felszólalót, hogy hiszen nem adtuk ki a kezünkől mert most rendelkezünk felette. Dr. Vojnics József még is megmaradt indítványa mellett, úgy, hogy szavazásra került sor, — melynek eredménye az volt, hogy az évi 8000 korona subvenció megadása mellett szavaztak 53-an holott ellene csak 20-an.

Az „erkölcsös“ indítvány.

Jandek Mátyásnak rendkívül súlyos aggodalmi voltak azért, hogy amint mondá a színészet folytán „közönségünk erkölcsé az érzékiség posványában eviczkél“ mert olyan frivol darabokat adnak elő, hogy attól égnék mered az ember hajszála, — amiért ő egy passust ajánl fel amely arra lesz jó, hogy ha a színigazgató ilyen darabot adat elő, akkor el lehessen venni tőle a szubvencziót. A közgyűlés azonban ennyire nem szándékozik őrizni a közerkölcsöket és nem kér az erkölcsmentő parancsból semmit se.

Az „erkölcstelen“ indítvány.

Ha az előbbi indítványt erkölcsösnek lehet nevezni, akkor Dr. Kertész Ignác indítványát erkölcstelennek kell mondani, mert ő meg azt akarta, hogy minden felülbírálat nélkül ne csak azokat a darabokat adják elő amiket a nemzeti és népszínházban adnak elő, hanem azokat is amik a vigszínház repertoárján vannak, (például a „Teknősbéka“, „Osztrigás Miczit“ a „Csodagyermeket“ satöbbit.) A fiatal gurmand képviselő indítványát azonban nem fogadták el és most csakugyan nem lehet tudni mi fog nálunk érvényesülni, mert úgy az erkölcsös mint az erkölcstelen indítványt leszávazták. Szóval a középut — az pedig a tanácsjavaslat.

A szabadkai állami gyermekmenhely.

Végül még egy névszerinti szavazás egyhangúsága adott alkalmat, hogy az obtyina a nagy mérvben kifejtett dolog után megpihenjen. Még csak a szabadkai áll. gyermekmenhely bizottságát választották meg. Megválasztottak tagokul: Abrasits Antal, Barsy László, Birkáss Gyula, Antunovics Szvetozár, Gyelmis Gerő, Haverda Mátyás, Korossy Emil, Mamusits Félix. Meznerits Ferencz, Dr. Milkó Izidor, Dr. Radics Péter, Dr. Singer Bernát.

Békeffy Gyuláné, Birkáss Gyuláné, Biró Károlyné, Eperjessy Béláné, Hartmann Rafaelné, Hideg Árpádné, özv. Kuzmanovics Sándorné, Manojlovics Vladiszlávné, özv. Morvai Ákosné.

Befejezés.

Több kisebb-nagyobb jelentőségű tárgy intézetett még el. A fontosabbak között volt a Mária Valeria kórház által a tartalék alapból vett 82400 koronából még fönálló 61908 korona 47 fillér tartozás lefizetése. Ezt Antunovics Andor tanácsnok referálta el azzal a javaslattal, hogy a kölcsön lefizetésre újból egy évi halasztást vesznek. Ezek után a szépen és simán lefolyt közgyűlést Schmausz Endre bezárta azzal, hogy a törvényhatóság tagjainak boldog ünnepeket és boldog újévet kívánt. A jókívánásokat a közgyűlés viszonzotta és ezzel bezáródott az év utolsó közgyűlése.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1903. decz. 19.

Tíz óra felé még alig egy pár honatya kullogott a folyosókon. Álmosak voltak és unottan jártak. Amióta a piknikek és szoárék időnye beállt, a politikusok mindennap tegnaposak. Jakabffy elnök ezenközben szorgalmasan csöngetett az ülésteremben, de sehogysem tudta megnyitni az ülést tizenegy óra előtt. Tizenegy órakor azonban szerencsésen elindulatott a t. Ház a munka mezőire.

Lovász Márton a jegyzőkönyvhöz tett egy-egy megjegyzést, Madarász József pedig azt rekriminálta, hogy tegnap nem olvastak katalógust. Ezen csöndesen át lehetett térni. Meg is tették s még akkor is szomorú csöndesség volt, mikor bemutatták Serény államtitkár új mandátumát. Hanem a napirend előtt hirtelen kigyult a láng a t. Ház minden oldalán. Kossuth Ferencz gyújtotta meg a tüzet, mikor szóvá tette azokat a támadásokat, melyekben Holló Lajos részesítette tegnap a Kossuth-pártot, amikor azt mondta, hogy pártja az udvar akaratát elősegítette.

Kossuth élesen beszélt s a baloldalon ülő, ugynevezett harcziások fészkelődtek is. Holló Lajos haragosan pattant föl a helyéről s követelte magának a kritika jogát.

Polónyi Géza dühösen vágta közbe: Ez nem kritika. Ez gyanusítás.

Rákosi Viktor megtoldotta még egy jelzővel: Aljas gyanusítás. A jobboldalon azon mulattak, hogy miként czivódnak egymással balfelől. Nevettek vidáman.

— Ne röhögjenek! zuditotta át durván a jobboldaliaknak. Amire Kubinyi Géza vágott vissza keményen.

— Csapszékben beszélnek így!

Az elnöknek is az volt a véleménye s Buzáthot rendre is utasította érte. Ezzel a gorombáskodási jelenet véget ért s most már Kossuth Ferencz és Krasznay Ferencz nyugodtan védelmezheték a maguk álláspontját.

A napirend előtti felszólalásoknak vége szakadt evvel. Utánna a napirendre tértek át, melyhez elsőnek Lendl Adolf szólt, aki kijelentette, hogy ő az obstruálókhoz áll. Beszélt is egy jó óráig, de nem igen hallgatták.

Polónyi Géza állt föl Lendl után s keményen rontott neki ellenzéki testvéreinek.

Nem volt ugyan nagyon testvéries beszéd. Inkább vad harc az Ugronisták terrorizmusa és a békességet óhajtó Kossuth pártiak között.

A két veszekedő közt pedig jobbról kacagtak. Vidáman, boldogan.

Erzsébet és Hungária.

— Drámai költemény. —

A megdicsőült királyné emlékére írta: **Tordai Grail Erzsi**, zenéjét szerzette: **Gáll Anna**.

Erzsébet.

A szomorú véget ért Erzsébetnek, a magyar királynénak nevét a magyar történelemből és szivekből kitörölni nem lehet.

Mert mikor mindenki elhagyott s bukásunkon örvendezve környékeztek ellenségeink: az ő anyai palástja fődött be.

Ő vezette össze a királynak meg a nemzetnek kezét barátságos kézzsorításra.

S mikor megújultak a sebek, melyeket a győző hatalom ütött rajtunk, fehér fátyolával, evvel a puha Veronka kendővel Ő kötözte be azokat.

Zengzetes nyelvünk édes dalban hangzott el ajkairól.

Szent legendaként száll emléke apáról fiúra: hogy a hosszú sötét századok után volt egy királynénk, ki idegenből jött s mégis szerette a magyart.

Most ott pihen az örök álom enyhet adó karjai közt, de a nevét kegyelettel írja le a tudós, merengve zengi a költő; kihangzik a suhogó erdők mélyéből s dalban száll tova a rónák népei fölött.

El nem felejtjük Erzsébetet soha!

A drámai költemény tartalma

A megdicsőült királyné szobra ott áll a csarnok közepén virágözönnel borítva. Hungária, a magyar nemzet személyesítője, lábai előtt ül zokogva mély fájdalomba elmerülve gyermekeivel, egy magyar ifjuval s leánnyal.

Elsirja annak a tenger nagy fájdalomnak keservét, mely ránk zúdult akkor, mikor a kegyetlen kéz halálra sebezte a legjobb királynőt. Zokogó sirása visszhangot kelt a fiú és a leány ajakán. Hungária gyásza fájdalmas sóhajokat fakaszt a virágok kelyhéről, melyeknek annyira örült a királynő, az erdők szívéből, ahol oly annyira szeretett időzni s a madarak ajkairól, a melyek dalában annyi édes vigaszt lelt a nagy szenvedő.

A panaszos szívek hívó hangjára megjelenik Erzsébet szelleme az égi dicsőség fényességéből, mint annak az anyának a lelke, kit vissza hitt a sírból árváinak keserve.

Szavai csupa áldás és vigasztalás: Ne félj Hungária, lelkem lelkedben jár, búdban, örömben részt vesz, mint egykor ama nagy időkben

A magyar fiúhoz: Imádságodat az Isten trónjához viszem, hogy óvja meg kegyelme a nemzet királyát s áldja meg a magyar törekvő munkáját.

A magyar leányhoz: Érted mindenkor szent hevület éget, magyar leány, védőd lesz Erzsébet.

Az anyai szeretet vigasztaló hangjára a megnyugvás szelid hangulata tölti el Hungária és gyermekei szívét. A virág újra nyitja illatozó kelyhét, kizöldül újra a zugó rengeteg s vidám dalt zengenek a napsugár biborában kelő madarak.

Ezen allegorikus jelenetek után egy fiatal leány jó babékoszorúval a kezében, — mélyen meghajtja magát Erzsébet királyné szobra előtt s egy szép költeményben mondja el, minő védő angyala volt Erzsébet a magyar nemzetnek.

Most egy ima hangzik fel a kar ajkain a magyar hazához, melyet Erzsébet szelleme az Úr zsámolya elé visz. Hungáriának a lelkesüléstől áthatott végső szavai összefolynak az egész magyar nemzetnek evvel az imájával: Isten áld meg a magyart!

Lukácsy István.

Heti krónika.

A férfiak intenzív szellemi munkára inkább vannak predesztinálva mint a nők. Vannak azonban bizonyos szellemi tevékenységek, a melyekre, a nők hivattabbak. Ilyen például a lakás berendezése az ő számtalan intimitásával, ilyen a jótékonyág szervezése. Az egyébként a nők iránt filozofiájában udvariatlan Spenczer is elismeri ezt. Ott van a szanatóriumi és a baba-kiállítás egyszerre.

Hiába siránkoztak orvosaink, hogy Európában a tüdővész pusztításában csak egy ország előzi meg hazánkat hogy évente 80 ezer ember a legtöbb még bimbó korában pusztul bele, ebbe az alattomos nyavalyába. Néhány bőkezű és finomlelkű mágánás megnyitotta az Erzsébet szanatóriumot Budakeszen. Van tehát 19 millió embernek egyetlen népszanatóriuma 80 ezer tüdővészesek számára! És ezt csufolják kulturállannak!

Van ugyan még egy tátrafüredi tüdővészeseknek való szanatórium, de az csak a vagyon privilégiumosait gyógyítja.

Lukács György főispán fajszerető magyar lelke sok kalóírás hevével látott hozzá, hogy az Alföldön, a hol leginkább és tehát épen szinmagyar-ságunk soraiból szedi áldozatait e nyavalya: népszanatóriumot létesít. Szent céljához okosan választott eszközt: az asszonyi bájosságot. Az asszonyi báj aztán karját nyújtotta a folkrolnak és a régi képviselőházban kaczerkodik két hét óta a férfihússággal. Hogy azon-

ban a kaczerkodásnak ne legyen megbánás a vége, gondoskodik róla azoknak a hölgyeknek a distingváltsága, a kik ott árusítanak, a glória, a melyet a cél fejünk köré fon, az idealizmus, amely viráglugasok dominójába öltözött. Áldás arra a mosolyra, melyet gazdag előkelő hölgyek és urak váltanak, mikor a hölgy sokszorozott árát kéri mindennek a beteg szegények javára! Így gyakorolnak jótékonyt és hazafiságot egyszerre.

A szegényeket, a zülötteket az elhagyottakat, a les miserables-t, a kiknek szívében nincsen karácsony, őket akarja segíteni a leányegyesület. Nem hiába költő az elnöke, Beck Ilona. Ők is kiállítást rendeztek, a lányok. De ők századeleji lányok. Nem hessegetik a gólyát. Sőt tessékelik. Babakiállítást rendeztek. Szép bábukat fölciczomázták maguk fonta, szőtte, varta, himezte, iparművészkedte holmikkal. Nagylánykorunkban a jótékonyág sátrában a mosolygó nyilvánosság előtt folytatják a gyermek szoba játékát. Félig ábránd, félig ösztön. — Valaki közülök szabadkai menyecskét készített ki és ezüst érmet kapott a művész-zsűritől. Élünk a gyanuperrel (hogy e pert hol kell megindítani, megmondja egy bácsalmási ügyvéd,) hogy szabadkai lány tréfája. De kinyomozzuk és leleplezzük. (Kivált ha csinos!)

A jótékonyág földi angyalai között gyakran olvastuk az csetei Herzog nevet. Ennek a családnak 40 milliós fejét bárói rangra emelték. A hajdani kis bizományosból és trafikusból, Herzog Péterből báró csetei Csetey Péter lesz, de azért továbbra is beltagja marad a Herzog L. M. és társa cégnek.

Ezt helyén találjuk és sajnálatos, hogy sokan nem találják kompatibilisnek a báróságot az üzlettel. Sok Rohonczy Gedeont e hazának, a ki maga csomagolja gyümölcsseit. Angliában nem shocking, hogy még arisztokrata leányok is divatárú üzletek cégtulajdonosai.

Jótékonyág gyakorlása, a pártkaszsa iránt tanusított bőkezűség és nagyarányú gseftelés juttatták ezt a kis izraelitát a báróságához. Tornyai Schossberger, Dóczi és most csetei Herzogék jól csinálták. Így készül az izraelita arisztokrácia. Pedig a sémi fajban volt eleddig legteljesebb a demokrácia. De ma már csak a dobuczai születésű izraelita született demokrata és Vázsonyira esküszik. A Nádor-utcában világrajött izraelita ideálja csetei Csetey báró.

Más nevezetes különbséget is szemléltet ez a bárósítás. Hajdan vitézi tettekért, a trónnak és a hazának tett kiváló szolgálatok fejében kaptak bárói czímet. A hozzávaló jelleget a velejáró donáció, a nagy dominium adta meg. Most a pártcéloknak tett szolgál-

Lengyel Manó

bank és bizományi üzlete

Szabadkán

I. kör EÖTVÖS-UTC A 17. sz.

az Arany dinnyéhez címzett házban.

Ajáni

törlesztéses jelzálogkölcsonöket

10 évtől 60 évig terjedő visszafizetéssel 3½ és 4% kamattal, városi bérházakra és földbirtokokra leendő betáblázás mellett.

latok is bárósággal jutalmaztatnak, ha már van e czimhez megfelelő jelleg, néhány ezer hold föld, egy hatalmas szaloniki dohányültetvény és más eféié. De hogy az ilyenekbe a spanyol szerkezetű császári udvar belemegy! Hát nem a mobnak való frázis a demokratikus munka tisztelete? És nem paradoxon-e a demokratikus munkának az arisztokráciába emeléssel való jutalmazása?

Ugy látszik, pecunia non olet, a pénz nem büzlik, még odafönt sem. Gyanítjuk, hogy egy kis pénzmag a kulcsa Björnson Pálfordulásának is. Pedig mindedig hittem, hogy Björnson fölötte áll, a mi nyárspolgári rugkapalózásunknak. Ő az, a ki mikor Ibsennek a fia megkérte a leánya kezét, ezt felelte:

— Odaadom a leányzót, ha nem kívánja, hogy a ceremóniákat megtartsuk.

— Nem kívánom.

Björnson mint papa behitta a leányát, mint költő kivezette a szerelmes párt az erdőbe és megvárta az első madárdal csattogását. Ahogy ez fölhangzott, a papa egymásba tette a keztejük kezét, a költő egy ódát szavalt és a végén a papa így szólt:

— Egymásé vagytok.

Ibsen Signor gyermekei mint törvénytelen származásúak vannak az anyakönyvbe bevezetve.

Nos, ez a Björnson cselekedte meg, hogy kibékült régi ellenségével, Oszkár svéd királylyal. (Nem tudom, melyik kellemesebb: haragban lenni, lehetni egy királylyal? vagy szives barátságban? Gondolom az előbbi, mert az magasabb bizalmi fokra mutat.) Kibékült, mondom. Azelőtt állította, hogy a királynak norvégellenes intenciói vannak. Most visszahívja. Nincsenek. Dehogy vannak. Ments Isten! Pedig a király politikájában semmi sem változott. Hát mi változott? Björnson megkapta a Nobel díjat. — Ahogy öregsünk, fogynak illuzióink. Minden nap egy sárga levél hull alá a hasztra.

Lancelot.

HIREK.

— **Ugron pártiak Szabadkán.** Az Ugron párt, mely nemcsak a Házban, de a nyilvánosság előtt is agitál a leszerelés ellen és továbbra is folytatni akarja a harcot az obstrukció érdekében Szabadkára is leküldötte képviselőit. Ma este 6 órakor érkeztek meg Budapestről Fáy István, Lovász Márton és Molnár Jenő orsz. képviselők, akiket a helybeli függetlenségi kör fogadott a vasúti állomásnál zenével és

tüntetéssel. A küldöttséget dr. Mukics Simon és dr. Reisner Lajos fogadták lelkes szavakkal, amelyekre Fáy István válaszolt. Holnap nagy népgyűlés lesz, a melyen a budapesti vendégek is fognak szónokolni. Ma este a vendégek tiszteletére nagy bankett lesz a Pest szálló termeiben.

— **Athelyezés.** Az igazságügyminiszter dr. Fábrián Aladár szabadkai törvényszéki albirót a szabadkai kir. járásbíróhoz, mint végleges székhelyére áthelyezte. Csak sajnálnunk kell, hogy a jeles képzettségű bíró ki itt a közszeretetet kiérdemelte távozik körünkől.

— **A szabadkai Oltáregylet hangversenye.** Ma, vasárnap d. u. 4 órakor lép ki a szabadkai Oltáregylet a nyilvánosság elé, egy magas nívón álló hangversenyyel, a mely hangverseny városunk előkelő urihölgyének, nagyságos dr. Bíró Károlynének magas védnöksége alatt áll. A hangverseny a főgymnasium tornatermében folyik le, melynek tiszta jövedelme a sz.-ferenczrendi atyák ujonnan beszerzett orgonájának költségére fog fordíttatni. A szabadkai Oltáregylet elnöknője nagys. Morvai Ákosné urnő, kinek a hangverseny létrehozásában hervadhatlan érdemei vannak, igazgatója, Hegedűs Lénárd, sz. Teréz-egyházi kaplán, akitől a mai számunk az Oltáregylet meleg hangon megírt ismertetését hozza, titkára pedig Lukácsy István hitoktató, aki az ünnepélyes koncert egyik fényes pontjának az „Erzsébet és Hungária“ cz. dalműnek ismertetését adja. Városunk minden körében a legmelegebb érdeklődés nyilvánul a kitűnően összeállított koncert iránt, s remélhetjük, hogy az érdeklődés a sz.-ferenczrendi atyák orgonájának költségeit szépen fedezni fogja. Müsora: 1. Schüttky — Domine salvum fac regem. Nyolczhangu vegyes kar. Éneklő a gimnáziumi énekkar és a Szabadkai Dalegyesület. 2. Lányi Ernő — Magyar románcz. Hegedűn előadja ifj. Brenner József. 3. Pert: Inter vestibulum. Négyhangu férfikar a XVII. századból. Éneklő a Szabadkai Dalegyesület. 4. Hajdn — Ária Teremtés cz. oratoriumból. Éneklő Farkasné Gábor Nelli urnő. 5. Gáll Anna — Erzsébet és Hungária. Drámai költemény; irta Tordai Grail Erzs. Előadják a szabadkai m. kir. állami tanítónőképző intézet növendékei.

— **Fegyelmi eljárás Drakulics ellen.** Nem első eset volt a minap, hogy Drakulics Pál orsz. képviselő modora visszatetszést szült. De egynek sem volt még oly csattanós vége, mint ennek. Minthogy pedig a közbotrányt okozó magaviselet ügyvédi fegyelmi vétséget képez, a szabadkai ügyvédi kamara megindította Drakulics ellen a fegyelmi eljárást.

Érdekes jogi kérdés merül föl ennek kapcsán, vajjon ki kell-e kérni Drakulicsot, aki országgyűlési képviselő, a mentelmi bizottságtól. Abból, hogy ha

országgyűlési képviselőt a katonai becsület bíróság elé állítanak, kikérik a mentelmi bizottságtól, következik, hogy az ügyvédi kamarának is ki kell majd kérnie Drakulicsot.

Egyben megemlítjük, hogy Lukács János főpinczér megtette a fenyegető följelentést Drakulics ellen becsületsértés és könnyű testi sértés miatt.

— **A „Szeretet“ Nőegylet karácsonyfája.** Kegyeletes és kedves ünnepélyre készül a „Szeretet“ árvaház f. hó 21-én (hétfőn) ünnepelni a karácsonyfa leleplezést. Reménykedve várja sok kis árva: hoz-e valamit nekik is kis Jézuska, vagy megfélekedezik róluk, mert ők szegények és árvák. — Mint ködön át, úgy tűnik fel emlékekben egy kedves kép, a régi boldog családi körben, midőn még néki is hozott a Jézuska ajándékot. Egyszerűt, szegényeset, de hozott. Jólelkű emberek, édesanyák, kik megértitek a kis árvák, reménykedő szívének vágyát, könnyörüljete rajtuk és segítsetek nagyot óhajunkban, ne érezzék a kis árvák, hogy nincsen apjuk-anyjuk. Bármely adományt köszönettel fogad és hirlapilag nyugtázz a „Szeretet“ Nőegylet elnöksége. — A „Szeretet“ árvaház karácsonyfájára ujabban a következő adományok érkeztek: Dr. Török Árminné 3 kor. özv. Kosztolányiné 1 kor., Kosztolányi Árpádné 1 kor., Brenner Józsefné 2 kor., ifj. Vojnicb Sándorné 5 kor., Hofbauer Vilmos 2 kor., Dr. Billitz Hugó 2 kor., Mamuzsich Lázárné 20 kor., Vojnicb Jakabné 10 kor., Dr. Schäffer Mórné 3 kor., Massa Antalné 5 kor., Mamuzsich Félix 4 kor., özv. Piukovits Ágostonné 8 kor., Marián Miklós 5 kor., Dr. Cosztán Béla 3 kor., özv. Morvayné 2 kor., Dimitrievics Bogdáné 2 kor., Dr. Joó Auré 4 kor., Lyubibratics Kelemen 4 kor., Péits István 2 kor., Turbók Józsefné 2 kor., özv. Beroltné 2 kor., özv. Darányiné 2 kor., özv. Markovits Lászlóné 3 kor., Vojnits Máténé 1 kor., Lénárd Istvánné 2 kor., Gaál Ferencné 1 kor., Pesti Ihász Lajosné 10 kor., Decsy Dezső 4 kor., Regényi Lajos 2 kor., Hegedűs Lénárd 2 kor., Arausz főhadnagy 10 kor., Szerdahelyi Sándor 2 kor., Dr. Aczél Imre 4 kor., Lichtneckert Andrásné 4 korona. (Folytatjuk.) Fogadják a nemesszívó adakozók az árvák hálás köszönetét.

— **Fejemen egy koppanás.** Dr. Vojnicb József és Kertész Ignác szoltak hozzá a szinügyi reformjavaslat kérdéséhez, amikor valaki, aki a karzat alatt ült, elkiáltja magát mint a mesebeli tyúk, hogy „fejemen egy koppanás.“ Hát csakugyan a karzaton valaki elég kedélyes volt és mogyorókkal célzott lefelé. A főkapitány azonnal intézkedett, hogy a mogyorójáték véget érjen. A tettes a karzatról elmenekült és most se tudják, hogy ki volt.

— **Egy pálya vége.** A hirneves bács-petrovo-szellői szerb papnak: nemes Poppovits Pantónak, ki mint hirlapíró is nevezetes ember a délvidéken, fia Poppovits Milán megőrült és be kellett szállítani a tébolydába. Poppovits Milán nagyon szorgalmas tanuló volt mindig

SZÜCS ÖDÖN

itteni raktárát 1904. február hó 1-én a Reichl-féle palotába a vasutal gépgyáros, szemben fogja áthelyezni, a mit már most a n. é. közönség szives tudomására hoz. — Egyben jelenti, hogy az általa Magyarország részére képviselt világhírű Robey és társa angolországi gépgyárából direct Lincolnból egy 6 X. P. gőzcséplő készlet fog a raktarra érkezni, melynek megtekintését az igen tisztelt érdeklődők szives figyelmébe ajánl.

s a bölcsészetet végezve, legutóbb mint gimnáziumi tanár működött Szarajevóban. A tudományos tanulás, a megerőltetett szellemi munka megzavarta a fiatal tanár elméjét s így elborult elmével került Óbecsére, ahonnan atyja kérelmére elszállították a szabadkai kórházba. Általános a részvét a szomorú véget ért ifjú és családja iránt.

— **A bajai színház ügye,** ez az örök probléma, úgy látszik, mégis közeledik valamennyire a megvalósulás felé. Évtizedes vajadás és tengersok tervnek sutba dobása után, a színházi bizottság ma elvégre elhatározta, hogy a január havi közgyűlés elé oly értelmű javaslatot terjeszt, hogy egy állandó (téli) kőszínház építtessék a mostani „Bárány szállodai” színház helyén és egy stílszerű színházi vendéglő, melyeknek költségei egyrészt a jövő évi költségvetésbe illesztessenek be, a másik része pedig 1½% pótdóemelés útján fedeztessék. — Ez a legújabb idea minden párton tetszésre talál, s így a bajai új színház fölépítése a tavaszra előreláthatólag megindul.

— **A kihágási büntetéspénzek kezelése.** A közigazgatási eljárás egyszerűsítése kapcsán a kihágási büntetéspénzek kezelését is új alapra fogják fektetni január 1-től kezdve. Az egyszerűsítésről szóló törvényjavaslat végrehajtásának egyik legjelentékenyebb része ez. A jogorvoslati, a kézbesítési ügyviteli reform már életbe lépett: a belügyminiszter a kihágási büntetéspénzek kezelésének egyszerűsítésével hoz most könnyebbséget és tisztább levegőt a közigazgatási életbe. — A kihágási büntetéspénzek nyilvántartása, elszámolása és kezelése immár türethetetlen teherré vált az elsőfoku rendőrhatalóságokra. Az elsőfoku rendőrhatalóságok tizenhárom nyilvántartást s ugyanannyi pénznaplót tartoznak vezetni a különböző kihágási büntetéspénzekről. Ugy a nyilvántartást, mint a pénzügyi naplókat le kell másoltatniok s föl kell terjeszteniök a miniszteri számvevőségekhez. A kihágási büntetéspénzek, hozzá még a fennálló törvények, miniszteri rendeletek és helytartósági szabályrendeletek szerint számtalan, körülbelül 70 különböző célra forgácsolandók szét. Az újítás kimondja, hogy a közigazgatási hatóságok által kiszabott büntetéspénzek rendeltetése azonos, vagyis a kiszabott büntetéspénzfele az államot, fele a községet illeti. Január 1-én életbe lép az új rendszer, melynek lényege az, hogy az elsőfoku rendőrhatalóságok (főszolgabírák, főkapitányok, stb) csupán egyetlen egységes nyilvántartást s egyetlen pénznaplót tartoznak vezetni. Az összes büntetéspénzek kizárólag két célra fordíthatnak. Az egyik fele a pénzügyminiszter kezelése alá kerül, aki ezt az államot illető fele részt az érdekelt tárczák közt részarányosan megosztja; másik fele pedig a községek szegényügyi céljait fogja szolgálni. A szabályzat nevezetes intézkedése az, hogy a főszolgabírák és a budapesti államrendőrség kerületi kapitányságai a kihágási büntetéspénzeket a postatakarékpénzárak csekk- és clearing-intézményének igénybevételével kezeljék. — A nagyjelentőségű újításra vonatkozó miniszteri rendelet ma érkezett le Szalay Mátyás főkapitányhoz.

— **Hamis bankók a megyében.** Mint lapunknak Bajáról jelentik, a napokban titkos feljelentések érkeztek az ottani rendőrkapitánysághoz, hogy az egész megye el van árasztva a környékben gyártott hamis bankjegyekkel.

A hamis papírpénzek közül állítólag leginkább 50 és 20 koronás bankjegyek kerültek nagy mértékben forgalomba és az utáztatok oly hívek, hogy csupán a leggyakorlottabb szakértői vizsgálat tudja azokat a valódiaktól megkülömböztetni.

— **Szén lopás a vasuton.** Szőlősi József munkást valószínűleg nagyon megviselte a közeledő tél hidege, ma reggel ugyanis a vasutnál akart ingyenes fűtőanyagra szert tenni, de rajta vesztett, mert mikor az egyik szénrakodó kocsiból akarta megtölteni tarisznyáját, a közelben lévő vasuti személyzetből valaki szándékát észrevette és ebben megakadályozva, átadta a rendőr őrszemnek.

— **Rabiatus családtagok.** Bajai tudósítónk írja, hogy az ottani kórházból tegnap egy szerencsétlen asszonyt boesájtottak el gyógyultan, aki a saját hozzátartozóinak kegyetlen bánásmódja folytán heteken át súlyos betegen feküdt. Berta Istvánnának hívják a boldogtalan asszonyt, a kit saját férje és Nándor nevű mostoha gyermeke félholtra vertek. Állatias családja ellen most megtette a büntető följelentést

— **Tetten ért zsebtolvaj.** Milánkovits Lukács ma reggel a piactéren Kecskés Antal zsebéből kilopott 4 koronát, de közvetlen tettének elkövetése után a járókelők egyike nyakon csipte és a rendőri közegnek átszolgáltatta.

— **A rosszul irányzott ütés.** Stark Ádám baracskai (bajai járás) lakos, a közelmúlt napokban a háza tájékán földmunkával foglalatzkodott. János nevű három éves kis fia a közelében egy darab kenyeret fogyasztott el, mialatt a házi kutya, a mely már egy ízben megharapta a kis fiút, odaugrott és ki kapta a gyermek kezéből a kenyeret. Az apát ez annyira indulatba hozta, hogy ásóját az eliramodó kutya felé hajította, amikor éppen Ádám nevű másik fia az ajtón kilépett, a kit a repülő vaseszköz oly szerencsétlenül talált el, hogy a hátgerinczét teljesen átvágta. Stark Ádám ellen az illetékes büntető hatóság

— **Letartóztatott zsebtolvaj.** A helybeli rendőrséget Zentáról táviratilag értesítették, hogy ott ma Lakatos Mihály ismert és többször büntetett szabadkai zsebtolvajt a rendőrség letartóztatta.

— **Lopás a vásárban.** Ripp Ferencz helybeli kereskedő vásári sátrából ma reggel ismeretlen tettes egy vég barna barket szövetet lopott tel.

— **Ruha tolvajok.** Kolompár Mihály többször büntetett cigány Hajdu Ármin üzlet-helyiségében egy bluzt lopott. Pálkás Antal pedig egy subát tulajdonított el. Mindkettőjüket a rendőrség letartóztatta.

Az Oltár-egylet.

A szabadkai Oltár-egylet még kevés évet számlál. Sokak előtt talán még ismeretlen a léte, keletkezése, célja. Azért most, midőn első ízben vonul ki a templomból a nyilvánosság elé, időszerűnek találjuk rövid ismertetését.

„Isten annyira szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adá, hogy mindenki, ki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” [Ezen hitcikkely adja meg a katholickizmusnak azt a győzelmes varázs erőt, melylyel

évszázadokon keresztül diadalmaskodva az erőszak és a gonosz indulat minden elképzelhető támadásain, megedződve a fellendült tudomány hatalmas hullámain, barbár népeket és művelt nemzeteket egyaránt magához vonzani tudott.

Ezen hitcikkely nyitotta meg a népek szívében azokat a kipadhatatlan forrásokot, melyek az áldozatkészség, önfeláldozás, könyörületesség, hála, hősiesség alakjában az emberiség boldogítására, a művészet emelésére, a tudomány terjesztésére örök termékenységgel eláraszták a világot.

Az örök Isten végtelen szeretettel szereti az embereket. E végtelen szeretet legmismisztikusabb, de egyszersmind a legmegragadóbb módon a legmértősebb Oltári szentségben nyilvánul.

Itt Jézus, ki öröktől fogva az Atyától születik, a legtökéletesebb s legbensőbb egyesülést választja ki, a kenyeret testévé, a bort vérévé változtatja, hogy ő maga velünk a legbensőbbben egyesüljön. — Az ulolsó vacsorán a kovásztalan kenyérbe lehelte a legdrágább örökséget: istenségét és emberiségét, testét és lelkét és végrendeletileg nekünk hagyja.

E végtelen szeretet lángjaival felmelegszik az emberi szív, ragyogni kezd a tisztaság, fényleni az önfeláldozás, tündökölni a jellem, oszladozni kezd az önzés s mind gyakoribb lesz az áldozás.

E szeretet szülte városunkban azt az egyesületet, mely „Oltár-egylet” név alatt legmértősebb Oltáriszentségben jelenlevő Jézus Krisztusnak megismerését, szeretetét és imádatát mindinkább éleszteni, gyarapítani törekszik s a mely egy másik céljául a szegény templomok felszerelését és díszítését tűzte ki.

Az utóbbi cél lebegett leginkább szemünk előtt. midőn a mai hangversenyt rendeztük, hogy annak tiszta jövedelmével a helybeli sz. Ferenczrendű atyák templomának ujjonnan beszerzett orgonájának költségeihez hozzá járuljunk.

A jóságos Isten áldása lesz jutalma mindazoknak, kik kimagasló állásukban hathatós pártfogásukkal, előnyösen ismert talentumukkal, buzgóságokkal vagy filléreikkel törekvésünkben támogatni kegyeskednek.

Hegedűs Lénárd.

a szabadkai Oltár-egylet igazgatója

SZINÉSZET.

Bob herczeg. Tegnap újra Bobot adták. A szentimentális angol királyfi ezuttal is galoppelésben hódította meg Annieját és a nagyszámu lelkes közönséget. Csodálatos, hogy még mindig vannak emberek és oly sokan, a kik nem látták a szerelmes Bobot, kinek karja kő és ajka méz. Pedig Bob nem is annyira szerelmes már, mert szerelme az esztendőn át már lanyhult. Gerlaki is már fáradtan, unottan játsza. Különösen tegnap nem volt diszponálva. De a Bob herczeg közönsége mindig hálás és sokat tapsol, tegnap is.

Program. Előkészületen vannak a következő darabok: Fedóra, Daniseffek (mindkettő Pethes Imre vendégföldről) Bor, Szultán, Pillangócsata, Télen. Knrácsony után kerülnek színre: Monna Vanna és Éjjeli menedékhely.

A II. bérlet páratlan bérloji

decz. 12-én látták „Tavaszt”,
 „ 15-én „ „Casanovát”,
 „ 17-én „ „Pillangót”,

egymás után három darabban a főszerepben Gerlaki-val.

Nem antagonizmusból szólunk nevezett színészről iránt, kit szívesen látunk a színpadon és kinek játékában mint valódi párizsi zsánerben igazán tudunk gyönyörködni.

De — talán mégis csak sok három este egymásután — többé kevésbé ugyanazon közönség előtt ugyanegy művészt fellepíteni.

De ez a rendezőség részéről határozott figyelmetlenség és pedig úgy a közönség mint esetleg más művész iránt.

Egy páratlan bérloji.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Büntető főtárgyalások.

A szabadkai kir. törvényszék büntető tanácsa a jövő hétre a következő bűnügyeket tüzte ki főtárgyalásra: Decz. 21. Boros Pál és társa súlyos testi sértés, Angyal Károly és társa zsarolás. — Decz. 22. Lebovics Sándor közokirat hamisítás, Halász József zsarolás, Szabó Ferencz és társa súlyos testi sértés, Tyarasy Vilmosné lopás, Kollár okladi Pál és társa súlyos testi sértés. — Decz. 23. Keszler József rágalmozás, Zsiggyár Mátyás megvesztegetés, Rosenbaum Jenő lopás, Milodánovics Anna lopás, Mészáros József lopás.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatőzsde.

— Deczember 19. —

Nyugodt, tartott irányzat mellett elkelt 16.000 mm. buza, rozs változatlan.

A többi gabonaneműek változatlanul zártak.

A határidő-üzlet.

A határidő-üzlet csendes forgalom mellett tartott maradt.

	Kezdete	Változás
Buza ápr.-re	769	770—769
Buza okt.	756	757—756
Buza ápr. 1904	—	—
Rozs ápr.-re	654	655—654
Rozs	—	—
Rozs áprilisra	—	—
Zab ápr.-re	543	544—543
Zab	—	—
Zab áprilisra	—	—
Tengeri máj.	—	—
Tengeri	—	—
Tengeri	—	—
Teng. máj. 1904	516	517—516
Repce	—	—
Repce aug.	11.70	11.70—11.80

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 63. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kassáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

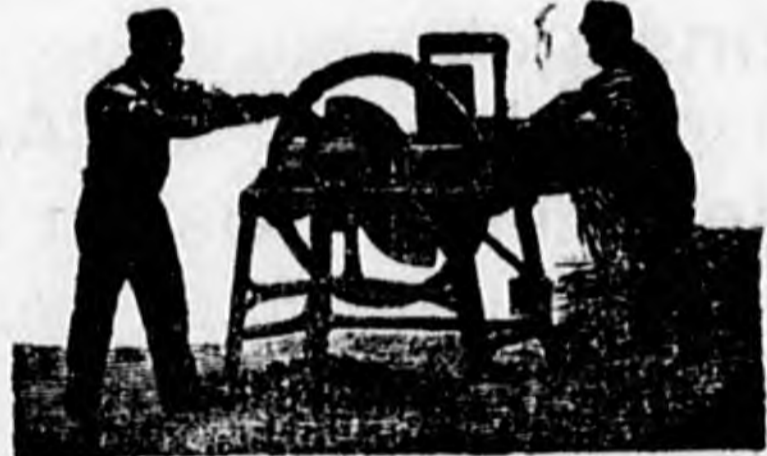

„Columbia-Drill“
 legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répavágók, kukorica-morsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

Báli meghívók

és

Tánczrendek

csinos kivitelben

jutányos árban
készülnek

**Kladek és
Hamburger**

könyvnyomdájában.

Hirdetések

jutányos áron fevétnek
a kiadóhivatalban.

Árverési hirdetmény.

Neumann Simonné szül: Vojnits Borbála valamint Rohonczy Lőrincz, Rohonczy Szilárdka férj. ifj. Vojnits Sándorné és Rohonczy Elemér közös tulajdonát képező és a szabadkai 11500 sz. tkvi betétben felvett 527. hrszámú I. kör (Nemzeti szálloda mögött) 2740 □-ölnyi területű építőhelyre nézve özv. Parsetics Félixné utóajánlatában a folyó évi deczb. hó 6 napján megtartott árverésen leütött vételári összegnél 10%-kal magasabb ígéretet tett miatt is ezen utóajánlat alapján újabb nyilvános árverés hirdettetik és ennek megtartására határidőül és helyül 1903 évi deczember hó 21 napjának délutáni 3 órája a helyszínére vagyis Szabadkán I. kör Szerdahelyi-utca 11 sz. alatti házhelyre kitézetik.

Kikiáltási ár az említett utóajánlat alapján 11011 kor. s amennyiben ennél

magasabb ígértet nem tétetnék, a fenti ingatlan utóajánlattevő javára fog leüttetni.

Árverezni szándékozók tartoznak az árverés megkezdésekor a tulajdonosok megbízottja kezeihez 1000 koronát bánatpénzül letenni.

A megtartandó árverés ellen most már újabb utóajánlatnak sincs helye s így a legtöbbet ígérő lesz a vevő. aki az árverés napjától számítandó 8 napon belül köteles előtűt a vétel árat alulírott kezeihez lefizetni, a mikor az adás vételi szerződés is részére kiadatni fog. A birtok is akkor adatik át a vevőnek.

Az eladás tehermentes. Az átíratási költségeket az eladó viseli, az adás vétel utáni illetékeket azonban kizárólag a vevő tartozik fizetni.

Ha az árverési vevő fizetési kötelezettségének a kitűzött időn belül eleget nem tesz, bánat pénzét teljesen elveszti.

Dr. Pleszkovits Lukács

Tisztelettel értesitem az előkelő közönséget, hogy az idei farsang ujdonsága az Angol eredeti gentri Boston lesz, melyet módszerem által bárki 3 óra alatt elsajátíthat.

Értekezni a „Hungáriá“-ban lehet. Tisztelettel

Landau Géza
táncztanító.

Fa árverési hirdetés.

Rohonczi Elemér úr erdejében termett:

140 erdei öl kőris hasábfa	kikiált. ár: 27 K.
96 " " gömbfa	20 "
1 " " akác hasábfa	30 "
4 " " gömbfa	24 "
7 " " nyár vegyesfa	12 "
20 kazal kőrisfa rőzse	16 K.

E hó 21-én és 22-én reggel 9 órakor a helyszínén (a majsai úton a várostól 2 klm-nyire) azonnali készpénz fizetés mellett árverés útján elfog adatni.

Felvilágosítást ad:
Kallivoda Andor
m. kir. főerdész.

Calderoni és Tsa

Váci utca 1. BUDAPEST Kishíd utca 8.

Ajánlanak: Finom szemüvegeket és orrcsipezőket, tartós és csinos fogláványokban. Szalon lorgnetteket, műszemeket, színházi, katonai, vadász- és verseny látesőveket aluminiumból, legújabb szerkezettel. Zeiss-, Busch- és Goerz-féle prizmas távcsövek. Terep és ablakhőmérőket, nélkülözhetetlen maximal, minimal hőmérőket, higany és Aneroid légsulymérőket, esőmérőket, hygrometereket hitel szesz mérőket, bor és must mérőket. Továbbá nagy választékban: Fényképezési készülékeket műkedvelők, turisták stb. számára.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

Törlesztéses kölcsönök

engedélyeztetnek földbirtokokra a **Bácskában 600 kor., 700 korona sőt 800 korona is katasztrális holdanként.**

Megvásárolt földekre a vételár háromnegyedrésze lesz megszavazva.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Vilmos

bankigazgató

Szegeden.

Megbízható szolid ügynőkök alkalmaztatnak.

Fogak

száj padlás nélkül és anélkül, hogy gyökerek eltávolítatnának, 3 kor.-tól. — Az általam készített és Párisban első díjat nyert fogsorokat mindenki azonnal megszokja, beszéd zavarokat nem okoz és kitűnően rág vele. Régi fogsorok átalakíttatnak. Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek

GROZMANN S.

fogtechnikai főnök, a párisi fogorvosi akad. kiállításán a kereszttel díszített aranyéremmel kitüntetve. Fogad reggel 8-tól, este 8-ig. Fogorvosi intézet: Budapest, VII. Erzsébet körút 50 I. emelet. (Royal szállóval szemben.) — Foghuzás érzéstelenítve. Tartós blombák! Szak orvosi rendelés d. e. 10—12, d. u. 5—7-ig. Vasár és ünnepnapokon is. Mérsékelt árak. Részlet fizetésre is.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Ezre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár minden kuszó természetű) mert nagyobb része ha megdő is, termést nem hoz, azért sokan nem értek el eredményt eddig. Hoi lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen olyan ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháládatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelező-lapon tudja jelezni.

Czím:

Ermelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

VÁSÁROLJON

ÜGYVEDJELŐLT

SORSJEGYET
1273 NYEREMÉNY

20.000 KORONÁÉRT

KERÜLKISORSOLÁSRA
ÉS (EGY)KORONÁÉRT

10.000 KORONÁÉRT

FŐNYEREMÉNY NYERHETŐ
SORSJEGYEK MINDENÜTT KAPHATÓK

KEZELŐSÉG: VII. NAGYFUVAROS-UTCA 26

HUZÁS: 1903 DECEMBER 31-ÉN

Behozatal.

Kivitel.

Magyar, Német, Lengyelországi, valamint Prágai

HENTESÁRUK

valódi prágai és westfáliai sonkák, karmonádli, krakói kolbász, magyar és veronai szalámi, mortadella, debreczeni kolbász, paprikás szalonna, valamint mindennemű hurkakülönlegességek

Anton Zawadzki

Bécs, VIII. Brestelgasse 5.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagyban.

Kicsinyben.